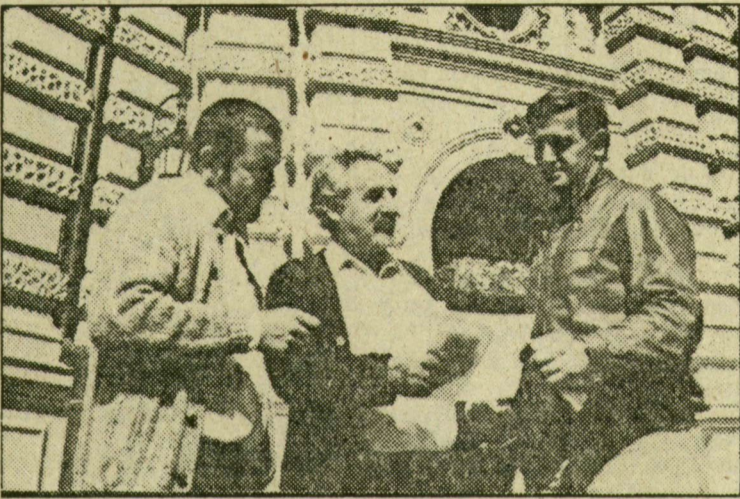

Hárman a csapatból

A felújítás kezdete óta olyannyira várt napon, a main az építkezés krónikása kötelességének érzi, hogy régi adósságát törlessze. Összeismertesse olvasóit azokkal, akiknek részük volt ebben az izgalmakban, válságos helyzetekben, győztes pillanatokban, ideges feszültségben, jóleső megnyugvásban sem szűkölködő folyamatban: az átépítésben. De hát kiket is válasszon? Seregnyi a lehetőség, zavaró a bőség, hiszen megszámlálhatatlanul sok szakma, foglalkozási ág képviselőivel találkozhatott az elmúlt nyolc évben. Profi „nyilatkozókkal” és munkájuk nehézségét szemérmesen elhallgatókkal, kitüntetettekkel és alulfizetettekkel, szívüket-lelküket beleadókkal és egy sötét sarokban kártyázókkal. A választás beszélgetőpartnereimre talán épp azért esett, mert sejtetem: minden személyes kérdésre egy közösség nevében válaszolnak majd. Ha azt kérdezem egyiküktől, most hogy van, azt válaszol-

Szekeres Mihály, Maár Márton és Darvas Tamás

ja: túl a nehezen már jól vagyunk. Ha azt szeretném hallani, mire büszke a maga munkaterületén, átmutat valamelyik kollégájára. Ismerkedjenek meg hát olvasóink azokkal, akik eddig is

kalauzaik voltak, ha az épülő színházban jártak képzeletben, egy-egy híradás olvastán. Ismerjék meg őket, s meglátják: a kész színházat, s az ott dolgozó csapatot ismerik meg jobban.

„Összhangot teremtettünk”

Maár Márton nem csupán a színházfelújítás mikéntjét kidolgozó tervezőcsoport vezetője, hanem a Csomitervező igazgatója is.

*

— Még mielőtt bárki azt gondolná, megbízta építész-önmagát az igazgató, elmondom: akkor még műteremvezető volt. De vajon jártas-e a színháztervezésben?

— A szegedi színház „kistestvéreinek”, a kecskeméti első felújítását terveztem korábban. De hogy beálltam volna az utat, amit majd megtesz a tervezőcsoport, nem mondhatom. Nem volt áttekintésünk a házról, át-kellett néznünk a régi terveket. És amikor megismertük, rá kellett jönnünk; az eredetileg elképzelt szakasos rekonstrukció nem megy!

— Többször elmondta már (la-punkban is), hogy egyetlen cél vezérelte: megtartani az épület értékét, azaz a nézőtér hangulatát, de minden más funkciójában az elérhető legkorszerűbb teljesítményre kell képesnek tenni a házat. Sikertült?

— Ha az annak idején igen eltérő színvonalon megvalósított terek közötti összhangot nézem, igen. Hiszen sikerült a meglévő nézőtéri architektúrát kivinnünk a lépcsőházakba, a gipsz, az aranyozás, a sárgaréz díszrácok, úgy érzem, a ma eszközeivel teremtenek ugyanolyan hangulatot.

— Mit érzett a leghátaltabb feladatnak?

— Azt, hogy egy régi házba kellett korszerű berendezéseket „beszerkeszteni”. Ez természetesen a színházban volt a legnehezebb — itt jutott igazán fontos szerep szaktervező kollégáimnak.

— És mire büszke?

— Például arra, hogy a páholyfolyosók gipszszízei kiemelhetők, mögöttük fut a közművezetékek csatornája. Ha bármikor javítani, cserélni kell valamelyik kábelt, nem vésik szét a falat, csak „kipatentolják” a gipszburkolatot.

— Tervezőtársait, a beruházókat, kivitelezőket is odaértve, a csapat igencsak népes. Hogy jellemezné a közös munkát?

— Nézze, a hagyományos értelemben vett, jó száz éve még gyakorolt építőmesteri munka mára elfelejtődött. Ma egy-egy lábazatot a közműves akkor csinál meg jól, ha a logikáját is felismeri a folyamatnak. Úgy láttam, mindenki beleadta szakmai tudását, s a válogatott csapat tagjai egymástól is sokat tanultak. Mint ahogy az egymásra utalt munkatársak között lenni szokott. Szakmailag is profivá lett ez a csapat, annyiféle anyaggal, technológiával dolgozott itt egyetlen házon belül, ami — ha nem színházról van

„Sosem maradtunk magunkra”

Szekeres Mihálynak lehetnének akár irigyei is. Ő mondja: remélhetőleg nincsenek. Hiszen amikor a Középülettervező Vállalat nagymértékű átépítést javasol, korábbi tervet elvetették, s a Csomitervező biztáék meg a szegedi színház felújításának tervezésével, egyetlen belsőépítész lévén vállalatánál, sejtette, hogy az elkövetkezendő években a Deák Ferenc és Vörösmarty utca sarkán lesz „második” munkahelye.

— Hogy kezd munkához egy belsőépítész?

— Nem választhatja külön a maga feladatát az építészettől, a statikusétól, a gépésztől. Az átépítés alap-gondolatának kidolgozása után, mint a többretegű festék, úgy alakul ki a ház belső bevonata. Selmezczi Ernő, Kádár Ferenc, Kucsora Sándor ugyanazt mondaná, mint én: nem lehet megnevezni a „kezdés” pillanatát.

— Tudom, valamelyik este beült a Pillangókisasszony próbájára. Milyen érzés volt?

— Beszélgettem az énekesekkel is, ők mondták: „jól szól”. Még az üres nézőtér is. Igazolás ez, hogy jó volt az alapelvünk.

— Nem is bánt meg semmit? — Nem változtatnék, ha előlről kezdeném, csak egyet: a körülményeket. Több időt szánnék a tervezés folyamatára.

— Tanult-e Szekeres Mihály Szekeres Mihálytól az elmúlt években?

— Egészen biztos, hogy a színház utáni munkáimban nagyobb szerepet kap a tükör, aminek a lehetőségeit most ismertem föl. Ilyen anyag a réz is — ez új volt számomra. Azt az élményt is a színházban kaptam, amit így fogalmazhatnék meg: mi mindent tud egy szakma igazi meste-

„Tudtuk: meg lehet csinálni”

Darvas Tamás az egyetlen a Délép dolgozói közül, aki végigcsinálta a nyolc évet, aki ott volt minden kilométerkönl.

— Kitől tudta meg, hogy a színház építészvezetője lesz?

— Zsák Miklóstól, a magasépítési üzemigazgatótól.

— Mire gondolt akkor?

— Nem éreztem a súlyát, csak a tetőfelújításra koncentráltunk 1978-ban. Rutinmunkának tűnt. Még amikor a teljes felújítás szóba került, akkor sem sejtettem, mi vár ránk. Aztán? Szerkezetek egyeztetése, mi miből legyen, mit tud megcsinálni a cég, tárgyalások a technológus. Fabula Andrásal, az organizációs tervezővel, daruzási program, ütemtervek — s még mindig viszonylagos nyugalom. Amikor a bontási tervet megkaptam és elkezdtük az üzemi szárnyat, a nézőteret bontani és lent álltam tíz méterrel mélyebben, mint ahol a széksorok voltak, ami-

kor láttam a kiégett falakat, nos, akkor rájöttem: erre oda kell majd figyelni.

— Mi volt a legnehezebb?

— Meghatározni az egyes munkafolyamatok egymásutániságát, el-tüntetni a néző szemé elől a ház működésének érhalózatát, a rengeteg csövet, vezetéket, kábelt.

— Kritikus pillanatot?

— A kiégett falak láttán, melyek a páholyosort támasztották alá.

— Szakmai újdonság?

— Együttműködni olyan szakmák mestereivel, amelyeket eddig nem ismertünk. Stukkó, aranyozás, a díszmülakatos- és gipszmunkák...

— A nyolc évig tartó építési folyamat melyik fázisát szerette legjobban?

— A színpadtér átépítését. Fa helyett végül is fémállványzattal oldottuk meg, hogy feljuthassunk a régi tető szintjéig. Aztán hegemáskók dolgoztak, meglepetések is értek, a díszletraktárból baletterem lett, ügyelni kellett az alátámasztás nélküli födémekre... Szóval a színpadban van a legtöbb energiánk.

— Kiket értsünk a többes szám alatt?

— Veszeloovszki Sándorékat, az ácsokat, Habik Lászlóékat, az állványozókat, a Fém munkás Vállalat lakatosait, Vízhangyó Imrével az élen, Dudás Gyözőékat, a Színháztechnikai Kiszövetkezetétől. De nem hagyhatom ki Hell Istvánt, aki a színházfelújításból ment nyugdíjba. Őt Kovács István követte a művezetői poszton. Mindenhez kellett érteniük. És Füredi Ferencnek is, a beruházási vállalatától, aki szerintem a legtöbbet tudja ma az egész folyamatról, aki egyszemélyben volt műszaki ellenőr, pénzügyi gazda, anyagbeszerző, tanácsadó, szervező és... időközben nagyapa!

— Kész a ház. Hogy tetszik?

— Először is: egy házat soha nem lehet befejezni. Abba lehet hagyni egy bizonyos időpontban. Most.

— Tehát: hogy tetszik?

— Ami nagyon, az az előcsarnok. Persze elsősorban tervezői érdem, hogy a nézőtéri földszint egybenyílik a két felső szinttel, s a nézőtérrel egyenrangúan színvonalas fogadótér alakult ki.

— S mi nem tetszik?

— Az üzemi szárny igényesebb lehetne. A burkolatokra gondolok főleg...

— Mit csinálna mai gyakorlatosságával másképp?

— Úgy érzem, nem rontottunk el semmit.

— S végül: mióta hisz abban, hogy az 1986-os évadot itt kezdheti a társulat?

— Legalább egy éve biztosan tudtuk: meg lehet csinálni.

PÁLFY KATALIN

És kinyílik a mesedoboz...

Meg sem merem mondani, hány éve (évtizede) volt, hogy először ültem a nézőtérre. Hogy ültem, az persze túlzás, talán ha feszengést, ácsingózást, nyüglődést írok, pontosabban fejezem ki magam. Nem láttam ugyanis semmit a „zárt-szék” utolsó sorából egészen addig, míg egy jegyszédő néni meg nem könyörült rajtam, s előrébb nem vitt. Ha ifjúkori emlékeimnek, s utóbbi irodalomtörténeti, színházművészeti studiumaimnak hinni lehet, tán a János vitéz ment. (Horkits Erzs, minden idők legjobb és mindentudó szegedi művészeti titkára biztos kapásból megmondaná, tényleg ment-e a daljatek a negyvenes évek végén, ötvenes évek elején...)

Sok mindenre emlékszem abból a délutánból. A zenekari árkot a nézőtérrel elválasztó mell-

véd puha-meleg bárnyára, hogy szünetben mekkora zajt csaptam a székekkel, hogy a színészekről azt hittem: élő képes-könyvfigurák csak, s a függöny le- és felengedése felel meg a lapozásnak. Később, már diákbérlé-tulajdonosként az izgatott legjobban: mi lehet ott bent, a riváldán túl, miért tűnik el egy szereplő, ha elébe túllfüggőnyt bocsátanak le, hová húzzák fel a díszleteket egy-egy jelenet közben vagy végén, mi módja van a lassú sötétedésnek — s az utóbbi eszemmel mondom így): a színház, színházművészet megoldások érdekelték.

Gyerekkori kíváncsiságomat volt alkalmam aztán alaposan ki-elégíteni. Négy évig mondhattam

munkahelyemnek a Szegedi Nemzeti Színházat, s ezalatt megtanultam: egyszerű világítási trükk a túll mögötti láttatás vagy eltüntetés, s mi a különbség a rendezői jobb oldal, meg a színpadon levő színész „jobbos” irány között. Szavaknak tanultam meg új értelmüket: tábla = világítástechnikai vezérlőpult, Tannhäuser = egy bizonyos típusú színpadi dobogó, (csak Szegeden használatos ilyen jelentésben a Wagner-opera címe), húzó = díszletelő szerkezet, magyarul tréger...

Csoda-e hát, hogy amikor a színház felújítása megkezdődött, — akkor már újságíróként — rossz néven is vettem volna, ha nem nekem jut a szerep: időről

időre bekisérni lapunk olvasóit az építkezésre, a falak közé, a színpad alá, a zsinórpadtásra, a nézőtéri páholyosorra, az új helyre került büfébe és ruhatárba, be a SZÍNHÁZ-ba, mely — lám, csak megértük ezt a napot! — ma újra élni kezd. Olyan, mint volt — és mégis más. Szébb is, meg másként is „lélegzik”... Mégis úgy érzem (s ezzel biztosan nem egyedül vagyok így), mintha valamit visszakaptunk volna, ami nyolc évvel hiányzott az életünkben. Akkor is így van ez, ha a „zárt-szék” nincs többé és a kakasülőről is jobban látni, ha a székek sem csapódnak föl éles csattanással, meg a színészekről sem hiszem már, hogy mesehősök. De a lányom... A gyerekeink újra kezdik... Kinyílik előttük a képes-könyv, a mesedoboz és megelevenedik...

P. K.